

Discussieregel 1: Vrijheidsregel

De discussianten mogen elkaar niet beletten standpunten of twijfel naar voren te brengen

Overtredingen door protagonist of antagonist in de confrontatiefase

1. Beperkingen stellen aan standpunten of twijfel
  - Standpunt heilig verklaren
“Je kunt er nog zoveel tegenin brengen, maar het staat buiten kijf dat Nederlanders egocentrisch zijn”
  - Standpunt taboe verklaren
2. Aantasten van de vrijheid van handelen van de tegenpartij
  - De tegenpartij onder druk zetten: drogreden van de stok = **argumentum ad baculum**
    - Beroep op medelijden = **argumentum ad misericordiam**
  - De tegenpartij persoonlijk aanvallen = **argumentum ad hominem**
    - Hem als dom, slecht, onbetrouwbaar, etc afschilderen = **directe persoonlijke aanval/abusive variant**
“Jij hebt geen recht van spreken”
“Jouw standpunt telt niet, want jij bent een Heks, mevrouw Kaag”
“Mevrouw, u bent knettergek”
    - Zijn motieven verdacht maken = **indirecte persoonlijke aanval/circumstantial variant**
“Ja, dat zeg jij alleen maar omdat je er zelf aandelen in hebt”
    - Een tegenstrijdigheid in woord en daad aanwijzen = **tu quoque variant/jij-bak**
A: “Je mag nooit beginnen met roken, want roken is slecht voor je, hoor!”
B: “Ja, maar jij rookt zelf ook”

Discussieregel 2: Verdedigingsplichtregel

Een discussiant die een standpunt naar voren brengt, mag niet weigeren dit standpunt desgevraagd te verdedigen

Overtredingen door de protagonist in de openingsfase

1. Verschuiven van de bewijslast
  - In een niet-gemengd verschil van mening: de antagonist moet aantonen dat het standpunt van de protagonist onjuist is
  - In een gemengd verschil van mening: alleen de tegenpartij moet zijn standpunt verdedigen (komt in feite neer op ontduiken van de bewijslast)
2. Ontduiken van de bewijslast
  - Het standpunt als vanzelfsprekend presenteren
  - Persoonlijk instaan voor de juistheid van het standpunt
  - Het standpunt immuniseren voor kritiek

Discussieregel 3: Standpuntregel

Een aanval op een standpunt mag geen betrekking hebben op een standpunt dat niet werkelijk door de andere partij naar voren is gebracht

Overtredingen door de protagonist of antagonist in alle discussiefasen

1. Iemand een fictief standpunt in de schoenen schuiven = **drogreden van de stroman**
  - Met veel nadruk het tegenovergestelde standpunt naar voren brengen
  - Verwijzen naar de opvattingen van de groep waartoe iemand behoort
  - Het creëren van een fictieve tegenstander
2. Iemands standpunt vertekenen = **ook drogreden van de stroman**
  - Uit de context halen van uitspraken

A: "Drinken is minder schadelijk voor de gezondheid dan de mensen vaak denken."
B: "Dus jij vindt dat je maar raak kunt drinken."
  - Overdrijven

Discussieregel 4: Relevantieregel

Een standpunt mag niet worden verdedigd door non-argumentatie naar voren te brengen of argumentatie die geen betrekking heeft op het standpunt

Overtredingen van de protagonist in de argumentatiefase

1. Het standpunt niet door middel van argumentatie verdedigen, maar door middel van retorische trucs = non-argumentatie
  - De sentimenten van het publiek bespelen = **pathetische drogreden**
  - Schermen met eigen kwaliteiten = **ethische drogreden / argumentum ad verecundiam**
2. Argumentatie gebruiken die niet slaat op het standpunt dat ter discussie staat = **irrelevante argumentatie / ignoratio elenchi**

Discussieregel 5: Verzwegen argumentregel

Iemand mag de tegenpartij niet ten onrechte verzwegen argumenten opleggen of zich aan de verantwoordelijkheid voor een van zijn eigen verzwegen argumenten onttrekken

Overtredingen door de protagonist of de antagonist in de argumentatiefase

1. Het invullen van een verzwegen argument dat verder gaat dan waar de protagonist aan gehouden kan worden (door de antagonist) = **drogreden van het opblazen van wat er verzwegen is**
2. Het ontkennen van de gebondenheid aan een correct geëxpliciteerd verzwegen argument (door de protagonist) = **drogreden van het loochenen van een verzwegen argument**

Discussieregel 6: Uitgangspuntregel

Iemand mag niet ten onrechte iets als gemeenschappelijk uitgangspunt presenteren of ten onrechte ontkennen dat iets een gemeenschappelijk uitgangspunt is

Overtredingen door de protagonist of de antagonist in de argumentatiefase

1. Ten onrechte ontkennen dat iets een gemeenschappelijk uitgangspunt is (door de antagonist)
2. Iets ten onrechte als een gemeenschappelijk uitgangspunt presenteren (door de protagonist)
  - Misbruik maken van presupposities bij een bewering
  - Misbruik maken van presupposities bij een vraag = **drogreden van de meervoudige vraag**
  - Argumentatie aanvoeren die op hetzelfde neerkomt als het standpunt = **drogreden van de cirkelredenering / petitio principii / begging the question**

Discussieregel 7: Geldigheidsregel

De redenering die in een argumentatie als formeel geldig wordt voorgesteld mogen geen logische fouten bevatten

Overtredingen door de protagonist in de argumentatiefase

1. In een redenering noodzakelijke en voldoende voorwaarden door elkaar halen
  - Drogreden van de **ontkenning** van het **antecedent**
  - Drogreden van de **bevestiging** van de **consequent**
2. In een redenering eigenschappen van delen en gehelen door elkaar halen
  - Divisiedrogreden = **drogreden van de verkeerde vergelijking**
  - Compositiedrogreden = **drogreden van de verkeerde samenvoeging**

Discussieregel 8: Argumentatieschemaregel

Een door een formeel geldige redenering bewezen standpunt mag niet als afdoende verdedigd worden beschouwd als de verdediging niet plaatsvindt door middel van een geschikt argumentatieschema dat correct is toegepast

Overtredingen door de protagonist in de argumentatiefase

1. Een ongeschikt argumentatieschema gebruiken
  - Autoriteitsargumentatie = misbruik van kentekenrelatie
  - Populistische argumentatie = misbruik van kentekenrelatie → **argumentum ad populum**
  - Misbruik van causale relatie → **argumentum ad consequentiam**

2. Een argumentatieschema verkeerd toepassen

- Drogreden van de verkeerde vergelijking = misbruik van vergelijkingsrelatie
- Drogreden van het **hellend vlak** / slippery slope = misbruik van causale relatie
“Voor je het weet is het hier een dictatuur!”
“Het is een kafkaanse wereld die u hier zit te creëren”
- **Post hoc ergo propter hoc** = misbruik van causale relatie
- Overhaaste generalisatie / **secundum quid** = misbruik van kentekenrelatie

Discussieregel 9: Afsluitingsregel

Een niet-afdoende verdediging van een standpunt mag niet leiden tot het handhaven van dit standpunt door de protagonist, en een afdoende verdediging van een standpunt mag niet leiden tot het handhaven van twijfel aan het standpunt door de antagonist

Overtredingen door de protagonist of antagonist in de afsluitingsfase

1. Door de protagonist:
  - Ten onrechte handhaven van een standpunt dat niet afdoende is verdedigd
  - Ten onrechte concluderen dat een standpunt waar is omdat het met succes is verdedigd
2. Door de antagonist:
  - Ten onrechte handhaven van twijfel aan een standpunt dat afdoende is verdedigd
  - Ten onrechte concluderen dat een standpunt waar is, omdat het tegengestelde niet met succes is verdedigd = **argumentum ad ignorantiam**

Discussieregel 10: Taalgebruikregel

De discussianten mogen geen formuleringen gebruiken die onvoldoende duidelijk of verwarrend dubbelzinnig zijn, en ze mogen de formuleringen van de tegenpartij niet opzettelijk verkeerd interpreteren

Overtredingen door de protagonist of antagonist in alle discussiefasen

1. Misbruik maken van onduidelijkheid = onduidelijkheidsd러그reden
  - Tekstueel niveau
    - Structurele onduidelijkheid
  - Zinsniveau
    - Communicatieve strekking
    - Propositionele inhoud
    - Implicietheid
    - Onbepaaldheid (referentie)
    - Onbekendheid (predicatie)
    - Vaagheid (predicatie)

2. Misbruik maken van dubbelzinnigheid = ambiguïteitsdrogreden

- Semantische ambiguïteit
- Syntactische ambiguïteit

10 discussieregels:

1. Vrijheidsregel

→ Partijen mogen elkaar niet beletten om standpunten of twijfel naar voren te brengen

2. Verdedigingsplichtsregel

3. Standpuntregel

→ Kritische reacties op een standpunt mogen geen betrekking hebben op een standpunt dat niet werkelijk door de andere partij naar voren is gebracht

4. Relevantieregel

5. Verzwegen-argumentregel

→ De ene partij mag de andere niet ten onrechte verzwegen argumenten toeschrijven of zich aan de verantwoordelijkheid voor eigen verzwegen argumenten onttrekken

6. Uitgangspuntregel

7. Geldigheidsregel

8. Argumentatieschemaregel (+kritische vragen)

→ Een door een logisch geldige redenering verdedigd standpunt mag niet als voldoende verdedigd worden beschouwd als er in de verdediging geen passend argumentatieschema is gebruikt dat correct is toegepast

9. Afsluitingsregel

10. Taalgebruiksregel

Over de regels:

- Een zwak argument hoeft niet altijd een drogreden te zijn en andersom ook niet
- Geven aan hoe je idealiter een verschil van mening oplost
- Geen garantie voor oplossing van verschil van mening

→ protagonist geeft standpunt op

→ antagonist laat twijfel varen

Een drogreden is een overtreding van een discussieregel, je zit daarmee de discussie (en dus de oplossing ervan) in de weg!

Er zijn verschillende soorten drogredenen:

- **Presuppositiedrogreden:** er wordt een argument vermomd als presuppositie, zodat deze niet in twijfel getrokken kan worden. Er wordt dan een bewering gedaan die eigenlijk nog iets anders beweert
- **Drogreden van de meervoudige vraag:** er wordt een argument vermomd als presuppositie, zodat deze niet in twijfel getrokken kan worden. Er wordt dan een vraag gesteld als één vraag, terwijl het er eigenlijk twee zijn
- **Verschuiven van de bewijslast:** “nee bewijs jij het eerst maar” terwijl je eigenlijk zelf aan de beurt was om bewijs te leveren voor je standpunt
- **Ontduiken van bewijslast:** ten onrechte het standpunt poneren als iets vanzelfsprekends
- **Cirkelredenering:** argument is hetzelfde als het standpunt
- **Divisiedrogreden:** ten onrechte toekennen van een eigenschap van een geheel aan de samenstellende delen
- **Compositiedrogreden:** ten onrechte toekennen van een eigenschap van de samenstellende delen aan het geheel
- **Argumentum ad populum:** er wordt ten onrechte gesteld dat het standpunt aanvaard moet worden, omdat veel mensen het ermee eens zijn
- **Argumentum ad consequentiam:** er wordt verkeerd gebruik gemaakt van een causale relatie
- **Drogreden van de verkeerde vergelijking:** er worden twee dingen met elkaar vergeleken die helemaal niet vergelijkbaar zijn
- **Verkeerde toepassing van pragmatische argumentatie:** er wordt ten onrechte gesuggereerd dat we met een bepaalde maatregel onherroepelijk van kwaad tot erger zullen vervallen, terwijl dit helemaal niet vaststaat
→ **Drogreden van het hellend vlak:** er wordt beargumenteerd dat één (gematigde) keuze leidt tot een kettingreactie aan veel ergere keuzes of gevolgen.
- **Post hoc ergo propter hoc:** ‘daarna, dus daardoor’, verkeerd benoemen van oorzaak-gevolg
- **Secundum quid:** overhaaste generalisatie
- **Argumentum ad verecundiam:** misbruik van autoriteit
- **Argumentum ad ignorantiam:** iets is waar, wanneer de verdediging van het tegenovergestelde standpunt is mislukt
- **Vals dilemma:** er wordt ten onrechte van uitgegaan dat er ten opzichte van een propositie altijd hetzij een positief hetzij een negatief standpunt moet worden ingenomen
- **Onduidelijkheidsdrogreden:** er wordt gebruik gemaakt van onduidelijk taalgebruik om de eigen positie te verbeteren
- **Ambiguïteitsdrogreden:** er wordt gebruik gemaakt van dubbelzinnig taalgebruik om de eigen positie te verbeteren
- **Ontkenning van het antecedent:** als p dan q, niet p dus niet q
- **Directe persoonlijke aanval/abusive ad hominem**
→ Hij is een sukkel en verdient te veel
- **Indirecte persoonlijke aanval/circumstantial ad hominem**
→ O hij heeft zeker aandelen bij dat bedrijf, dat er zo’n goede recensie over hem uitkomt
- **Tu quoque/jij-bakken**
→ Alsof jij er zoveel van weet!
- **Ad misericordiam**
→ Beroep op medelijden

- Poging emotie op te wekken bij de ander
- Overtreedt vrijheidsregel: je probeert de ander diens standpunt te laten herzien
- **Pathetische drogreden**
  - Beroep op allerlei emoties (niet enkel medelijden)
  - Emoties van derde partij worden aangevoerd als ondersteuning (pathos vervangt logos)
  - Overtreding relevantieregel: emoties van publiek zijn meestal geen relevante ondersteuning
- **Argumentum ad baculum (drogreden van de stok)**
  - Dreigement
  - Overtreding van de vrijheidsregel
- **Drogreden van de stroman**
  - Het standpunt van de tegenpartij 1) vertekenen 2) of de andere partij een fictief standpunt de schoenen schuiven
  - vertreding van de standpuntregel
- **Ignoratio elenchi**
  - Irrelevant argument aanvoeren
- **Drogreden van het opblazen van wat verzwegen is**
  - Opblazen gebeurt altijd door een ander, “oh dus jij zegt nu dat...”
- **Drogreden van het loochenen van een verzwegen argument**